

Editöre Mektup

Sayın Editör,

Derginizin Eylül 2005 tarihli sayısında, Dr. Bilal Boztosun ve ark. tarafından sunulan "Koroner arter ektazisi" başlıklı yazıyı (2005;33(6):356-359) ilgiyle okuduk. Yazı genel olarak koroner ektazilerle ilgili klasikleşmiş bilgileri sunmakla birlikte, bu konuda yapılan yeni yayınları içermemesi açısından dikkat çekicidir.

Yazının 28 kaynağından sadece dört tanesi (kaynak 11, 15, 21 ve 25) son beş yıl içinde (2001-2005) yapılmış çalışmalardan oluşmaktadır. Bu durum ilk bakışta koroner ektazi alanında yeni yapılmış çalışma olmaması veya yeni yapılmış çalışmaların site edilecek öneme sahip olmaması şeklinde yorumlanabilir. Ancak, literatür gözden geçirildiğinde aslında bize gurur vermesi gereken bir durum ortaya çıkmaktadır ki, o da koroner ektazi konusunda son beş yılda yapılan çalışmaların çoğunlukla Türkiye imzalı olmasıdır. Oysa yazarlar bir Türk dergisinde yazdıkları derlemede bu yazılara yer vermemişlerdir. Aşağıda SCI kapsamındaki dergilerde yer almalarına karşın koroner ektazi derlemesinde yer bulamayan çalışmalar sıralanmıştır.^[1-9] Bunlardan bir çoğu eski bilgilerin tekrarı niteliğinde çalışmalar olmayıp, aksine koroner arter ektazisinin etyoloji ve fizyopatolojisine ışık tutabilecek düzeyde yeni bilgiler içermektedir.

Bu eleştirileri yaparken dikkatimizi çeken bir diğer nokta, yazarlardan herhangi birinin koroner ektazi konusunda klinik araştırmasının bulunmuyor olmasıdır (varsa da kendi derlemelerinde referans olarak kullanmamışlardır). Bu sadece adı geçen derlemede rastladığımız bir sorun olmayıp, istisnasız bütün Türkçe dergilerde görebildiğimiz ve artık olağan kabul edilen bir durum haline almıştır. Derleme yazılarının bu konuda araştırması olan veya konu üzerinde çalıştığı bilinen tecrübeli kişiler tarafından kaleme alınmasının sadece Arşiv dergisi değil Türkçe yayın yapan tüm dergilerdeki derleme yazılarının kalitesini artıracığı kanısındayız.

Saygılarımla,

Dr. Sadi Güleç, Dr. Çetin Erol

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
İbn-i Sina Hastanesi Kardiyoloji Anabilim Dalı,
06500 Beşevler, Ankara.
Tel: 0312 - 310 33 33 Faks: 0312 - 312 52 51
e-posta: gulec99@yahoo.com

KAYNAKLAR

1. Akyurek O, Berkalp B, Sayin T, Kumbasar D, Kervancioglu C, Oral D. Altered coronary flow properties in diffuse coronary artery ectasia. *Am Heart J* 2003;145:66-72.
2. Gulec S, Aras O, Atmaca Y, Akyurek O, Hanson NQ, Sayin T, et al. Deletion polymorphism of the angiotensin I converting enzyme gene is a potent risk factor for coronary artery ectasia. *Heart* 2003;89: 213-4.
3. Gulec S, Atmaca Y, Kilickap M, Akyurek O, Aras O, Oral D. Angiographic assessment of myocardial perfusion in patients with isolated coronary artery ectasia. *Am J Cardiol.* 2003;91:996-9, A7.
4. Turhan H, Erbay AR, Yasar AS, Balci M, Bicer A, Yetkin E. Comparison of C-reactive protein levels in patients with coronary artery ectasia versus patients with obstructive coronary artery disease. *Am J Cardiol* 2004;94:1303-6.
5. Turhan H, Erbay AR, Yasar AS, Aksoy Y, Bicer A, Yetkin G, et al. Plasma soluble adhesion molecules; intercellular adhesion molecule-1, vascular cell adhesion molecule-1 and E-selectin levels in patients with isolated coronary artery ectasia. *Coron Artery Dis* 2005; 16:45-50.
6. Turhan H, Erbay AR, Yasar AS, Bicer A, Sahin O, Basar N, et al. Plasma homocysteine levels in patients with isolated coronary artery ectasia. *Int J Cardiol* 2005; 104:158-62.
7. Dogan A, Ozaydin M, Gedikli O, Altinbas A, Ergene O. Effect of trimetazidine on exercise performance in patients with coronary artery ectasia. *Jpn Heart J* 2003; 44:463-70.
8. Kosar F, Acikgoz N, Sahin I, Topal E, Gunen H, Ermis N, et al. Effects of co-existence of coronary stenosis and the extent of coronary ectasia on the TIMI frame count in patients with coronary artery ectasia. *Int Heart J* 2005;46:211-8.
9. Senen K, Yetkin E, Turhan H, Atak R, Sivri N, Battaloglu B, et al. Increased thrombolysis in myocardial infarction frame counts in patients with isolated coronary artery ectasia. *Heart Vessels* 2004; 19:23-6.

Yazarın yanıtı

Sayın Editör,

Derginizde yayınlanan koroner arter ektazisi ile ilgili yazımıza meslektaşlarımızın yapmış oldukları katkı ve eleştiriler için teşekkür ederim.

Yazımızı hazırlarken meslektaşlarımızın yazılardan faydalanmak ve literatürde belirtmek isterdik, kasıtlı olmayan bu durumun bilinmesini isteriz. Ayrıca, bizim de HEART dergisinde kabul edilen ve yakında yayınlanacak olan koroner ektazi ile ilgili yazılarımız bulunmaktadır. Halen de, benim de içinde bulunduğum, koroner arter ektazisi ile ilgili çalışmalarımız devam etmektedir.

Saygılarımla,

Dr. Bilal Boztosun

Kartal Koşuyolu Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kalp ve Damar Cerrahisi Kliniği

e-posta: bboztosun@hotmail.com

Sayın Editör,

Derginizin Ekim 2005 tarihli sayısında Dr. Tuğrul Norgaz ve ark. tarafından sunulan "ST yükselmeli akut miyokard infarktüsünde hastane öncesi gecikme süresi ile klinik, demografik ve sosyoekonomik etkenlerin ilişkisi: Hasta eğitiminin önemi" başlıklı yazı (2005;33(7):392-397) ile ilgili bazı düşüncelerimi aktarmak istiyorum. Öncelikle Sn. Tuğrul Norgaz ve ark.nı bu çalışma dolayısıyla kutlarım. Gerçekte hasta eğitimi bir haklıdır.^[1] Hasta eğitiminin kalp hastalarında prognozu iyileştirdiğine dair birçok çalışma vardır.^[2] Türkiye'de hasta eğitiminin ihmal edildiğini ve bu konuda birşeyler yapılması gerektiğine inanan bir hekim olarak yazıyı ilgi duyarak okudum. Çalışmanın, "Türkiye'yi en iyi temsil edebilecek yer" olarak kabul edilen Üsküdar ve Kadıköy'de yapılmış olması da çalışmanın değerini bir kat daha artırıyor. Bununla birlikte, yazının başlığı konusunda tereddütüm var.

Çalışma başlığında "hasta eğitiminin önemi" vurgulanmış olmasına karşın, çalışmanın "yöntemler" kısmında hasta eğitimi ile ilgili bir vurgu göremedim. Hastaların eğitim düzeyinden söz edilmiş, ama sonuçlar kısmında da belirtildiği gibi, eğitim düzeyi ile gecikme süresi arasında bir ilişki bulunmamış. Hastalara yapılan sorgulamalar sırasında hastaların "gecikmeme" konusunda eğitilmiş olup olmadıklarını ortaya koyacak bir soru da yazıda be-

lirtilmemiş; dolayısıyla, hastaların gecikmeme konusunda eğitilmiş olup olmadıklarını yazıdan anlamak mümkün değil. Kaldı ki, böyle bir soru da olsa, soruya verilen yanıtların analize dahil edilmesi ve anlamlı bulunması halinde hasta eğitiminin vurgulanması daha uygun olurdu. Eğer bu konu yalnızca kişisel bir düşünce ise, yazının en can alıcı yeri olan başlıkta yer almaması, tartışma içinde yer verilmesi daha uygun olurdu.

Hasta eğitimi verilse bile, aslında sorunun çözümünde sağlık politikalarının da değişmesi, en azından geliştirilmesi gerekir. Koroner yoğun bakım birimlerinin artırılması, ambulans hizmetlerinin yaygınlaştırılması gibi ek hizmet gelişmeleri olmadan sorunun çözümü kuşkusuz zor olacaktır.

Yukarıdaki eleştirime karşın, çalışmanın doğru yerde ve doğru hastanede yapıldığı kanısındayım. Bu konularda yapılacak başka çalışmalara da gereksinim duyulduğu açıktır. Bu yolda Sn. Tuğrul Norgaz ve ark.na başarılar dilerim.

Saygılarımla,

Dr. Mehmet Uzun

Gülhane Askeri Tıp Akademisi,

Kardiyoloji Anabilim Dalı, 06018 Etlik, Ankara

Tel: 0312 - 304 42 60 Faks: 0312 - 304 42 50

e-posta: mehmetxuzun@yahoo.com

KAYNAKLAR

1. Report of World Health Organization Expert Committee on Disability Prevention and Rehabilitation: Rehabilitation of patients with cardiovascular disease. Geneva, Switzerland: World Health Organization; 1984.
2. Mullen PD, Mains DA, Velez R. A meta-analysis of controlled trials of cardiac patient education. Patient Educ Couns 1992;19:143-62.

Yazarın yanıtı

Sayın Editör,

Derginizde yayınlanan "ST yükselmeli akut miyokard infarktüsünde hastane öncesi gecikme süresi ile klinik, demografik ve sosyoekonomik etkenlerin ilişkisi: Hasta eğitiminin önemi" başlıklı yazımızla ilgili Dr. Mehmet Uzun'un görüşlerini aldım.

Sayın Uzun'un başlıkta yer alan "hasta eğitiminin önemi" ifadesinin başlıkta yer almasını eleştirmesini ve öne sürdüğü gerekçeleri haklı buluyorum. Ancak söz konusu ifade, yazının dergiye sunulan ilk halinde kullanılmamıştı ve revizyon sırasında sayın

hakemlerden birinin “hasta eğitiminin önemi başlıkta belirtilmeliydi” şeklindeki eleştirisi üzerine başlığa dahil edildi. Hakem görüşlerinin yayınların bilimsel değerini artırma açısından vazgeçilmez değer taşıdığı tartışma götürmez bir gerçektir. Ancak, bazı durumlarda yazarın hakemin özellikle yazının akışı ve sunumu hakkındaki eleştirilerini çok da “içine sinmeden” yerine getirdiği görülmektedir.

Sayın Uzun’a görüşlerini bizlerle paylaştığı için teşekkür ederim.

En derin saygılarımla,

Dr. Tuğrul Norgaz

Dr. Siyami Ersek Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi
Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Kardiyoloji Bölümü
e-posta: tnorgaz@yahoo.com

YAZARLARA DUYURU

**Türk Kardiyoloji Derneği Arşivi’ne gönderilecek yazıların
Internet üzerinden teslim alınmasına başlandığından
tüm yazıların dergiye bu yolla gönderilmesi gerekmektedir.**

Dergimize yazı gönderimi, Türk Kardiyoloji Derneği’nin
<http://www.tkd.org.tr> adresi üzerindeki bir bağlantıyla ya da
doğrudan <http://www.journalagent.com/tkd> adresinden yapılmalıdır.